

Bethlehem

Vu. Fonds Het Goede Doel vzw., Doornstraat 11A,
8970 Poperinge 2009/10 – Pro manuscripto.

1 Samuel I, 2:30

“...want degenen die Mij eren zal Ik eren en degenen die Mij verachten zal weinig geacht worden”

De Schepper eren moet volgens de bijbel op de juiste manier gebeuren. Omdat we vaak het woord “Amen” tegenkomen en vermoeden dat dit ergens met de grondhouding tegenover JHWH te maken heeft nemen we even de commentaren bij dit woord door.

De Rabbijnen schrijven dat iemand die met “Amen” antwoordt, groter is dan degene die de zegen uitspreekt¹.

¹ Als iemand een zegen hoort behoort hij te antwoorden met "Amen".

2 Eren

2.1 Via "Amen"

De gepaste intentie in het zeggen van “Amen” is om de oneindig barmhartige Naam JHWH² te verbinden met het Koninkrijk van de Heer. MALCHOET - ADO-NAI³. *"Degene die de zegening uitspreekt gebruikt de Naam Adonai, terwijl de persoon die antwoordt met “Amen” het oneindige aspect van de Schepper één maakt met het aspect van Malchoet".* De "hoorder" zet de zegening, de verheffing van JHWH, de lof, de eer, de dankzegging om in echte/ware/trouwe intentie/daad.

Rabbi Shimon bar Jochai, verwoordt het aldus *"met het beantwoorden met “Amen” worden zegeningen neerwaarts gehaald van de onuitputtelijk spirituele bron naar de Koning⁴ en van daar naar de Koningin."*

² Voor de ware Israëliet was de NAAM heilig, slechts in de tempel, mocht die uitgesproken worden. De uitspraak – zoals die precies geweest is – is een probleem. Vandaar dat bij de Joden de Naam *Hasheem* gelezen. Er zijn 12 mogelijke lezingen.

³ Mat. 16:18 " 18 En ik zeg je: jij bent Petrus, de rots waarop ik mijn kerk zal bouwen, en de poorten van het dodenrijk zullen haar niet kunnen overweldigen. 19 Ik zal je de sleutels van het koninkrijk van de hemel geven. en de poorten van het dodenrijk zullen haar niet kunnen overweldigen.

⁴ De mens is de koning van de schepping. Al kunnen we dit niet letterlijk uit de bijbelteksten halen. Toch lezen we in een niet zo adequate vertaling.: Gen. 1:28 "Hij zegende hen en zei tegen hen: 'Wees vruchtbaar en word talrijk, bevolk de aarde en breng haar onder je gezag: heers over de vissen van de zee, over de vogels van de hemel en over alle dieren die op de aarde rondkruipen." Beter ware 'behoeden'. Wanneer de bijbel het dan letterlijk over de goede koning heeft dan wordt toch vergeleken met een herder.

De bespiegeling die de Kabala hierin maakt ligt aan de basis van deze redenering. De Hebreeuwse letters van het woord “Amen” kunnen ons met een portie vrije interpretatie hierin misschien helpen.

- de spirituele overvloed van de letter **alev** die komt vanuit het gebed (gericht, rechten⁵)
- de vloeiende stroom van **mem**. Die over de oppervlakte, over de mensen⁶, hart en nieren, geest en vlees lavend. Woorden uit JHWH's mond openbaren, verlichten, maken licht, vertroosten wie ontvankelijk is. Het Joodse *sjema* maakte hier altijd weer op attent.

⁵ Ons "wie 'A' zegt moet 'B' zeggen.

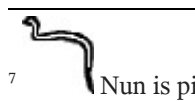
⁶ We zouden vanuit onze taal misschien kunnen zeggen 'men', het volk, de mensen. Een lichte aanpassing ;-).

Woorden en daden van de ENE roepen op tot 'zegenspreuken'. Het zijn zegeningen.

- de **noen**⁷. Brengt in de Kabbale bedenkingen binnen die ons te ver zouden leiden. Misschien even borduren rond de slang. "In cauda venenum", aan het einde van de opdracht ligt vaak de hardste noot. Het Messiasgeheim van Jezus, het komen van Zijn Rijk, Zijn uiteindelijk koningschap heeft de tol van Zijn lijden geëist. De slang, de duivel, het kwaad – hoe je het ook noemt – ligt op de loer, het gaat niet vanzelf, geloof is een 'gave'.

אמן

Eren via 'AMEN' betekent 'horen', gehoorzamen, ontvankelijk 'samen' de naam⁸ van God groot maken, door daadwerkelijk te beamen. Zijn Rijk moet komen, zoals we 't in het Onze Vader bidden⁹. Zijn wil geschiedde door ONS.

⁷ Nun is pictografisch gevormd door een afbeelding van een slang in het Hebreeuws, *nachash*: een woord dat met een "n" begint, ook het Aramees kent de *nun*. Bij de Arabieren is deze *nūn*: een grote vis. De Fenicieërs hebben het over een vis als ze *nun* horen, maar de hieroglief en het Proto-Canaanietisch *nahaš* = slang. Midden Brons alfabet corresponderen hierin blijkbaar met de hedendaagse letters (modern Arabisch) waarin *Nahaš* "bad luck", een tegenvaller betekent.

⁸ Sjeem Hebreeuws voor naam. Betekend zoveel als 'horen'. Vandaar het schema, het sjema "Hoor Israël."

⁹ Tot het einde, want ...

2.2 God eert degene die AMEN zegt.

Jesaja. 26:2

“Open de poorten voor de intrede van het heilige volk die hun vertrouwen behielden [in het Hebreeuws, '*emoeniem*¹⁰. Andere vertalingen interpreteer het woord “vertrouwen” niet als *emoeniem*’, maar als *ameniem*, betekend, degenen die *Amen*” zeggen.

De opdracht om de poorten te openen is een verwijzing naar Israël die poorten van zegeningen opent. Uit de parallelteksten weten we dat de poorten van de zegeningen, de poorten van het gebed als die geopend worden beloning brengen. Die hun vertrouwen bewaarden zijn bewaard voor degene die hen wilde breken. Dat is hun beloning in Deze Wereld.

De Joden besloten zeer zelden hun gebeden met 'Amen'. Dat deed het volk, op het einde van de openbare gebeden, zoals blijkt, 1 Kor. 14:16.

Ze hadden er grote achting voor. Een Jood zegt: Er staat geschreven: Psalm 31:24, *De HEERE bewaart de gelovigen*. En hij vraagt, wie zijn de gelovigen? En het antwoord was: die *Amen* zeggen met een waarachtig geloof
Daarbij lezen wij nog in Buxtorfius¹¹: *voor een iegelijk die Amen zegt, met al zijn krachten, worden de poorten van het paradijs geopend, volgens Jes. 26:2.*

3 De 'poorten' van het Rijk

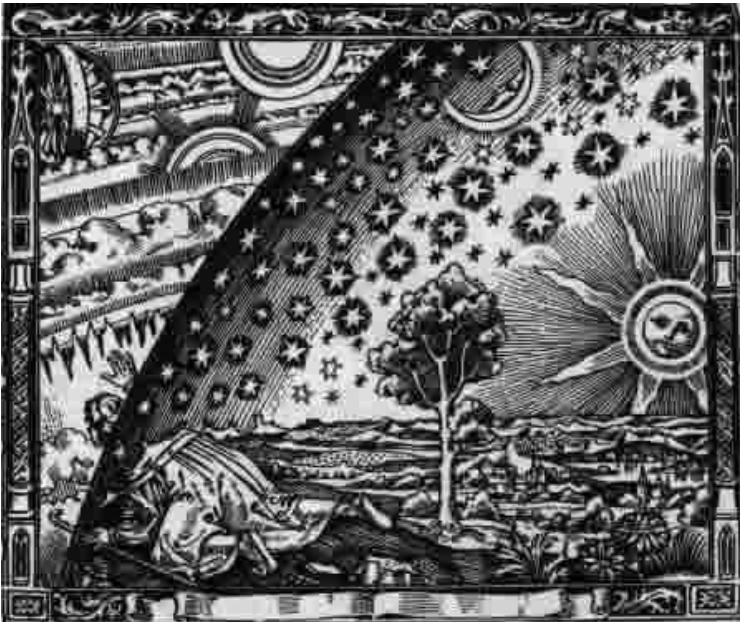
Het geheiligd Volk is o.i. het Rijk van God, het rijk der hemelen.

¹⁰ אֱמֹנִיִּם degene die 'emet', waarheid, geloof koetseren.

¹¹ "Florilegium Hebraicum" (1648), Paperback - Jul 2009, Latin door Johannes Buxtorfius.

3.1 Poorten

Het is duidelijk dat steden via de poorten beveiliging en bescherming , maar ook toegang verlenen. Eventueel over de brug van de strategisch uitgekozen ligging aan een water. Ook in de spirituele wereld is het beeld gebruikelijk¹².

Frans astronoom Camille Flammarion (1842-1925) tekende de monnik die buiten de aarde keek.

¹² Koran 39:72.

Het aardse Paradijs. Houtsnede uit *Cosmographiae universalis libri VI*, door Sebastian Münster. Waarschijnlijk de inspiratie voor de houtgravure van Flammarion.

Voor Flammarion waren de sterren in wezen het woonoord der gestorven zielen

3.1.1 *Vertalingen*

De poorten van het dodenrijk zullen haar niet overweldigen¹³?"

Dit is uiteraard een keuze. Het gaat ons nu niet om wie de ware kerk is. We proberen te achterhalen wat in de term 'poorten van het Rijk der heleme' schuil gaat.

De Oosters-Orthodoxen, in al hun verscheidenheid gronden de onfeilbaarheid op het feit dat ze staan op de grondslag van de op de oecumenische concilies.

De R.K kerk getuigt van de alleenzaligmakende kerk gegrondvest op Petrus, die in onfeilbare paus voortleeft.

¹³ Matt. 16:8. Wat verder uitgewerkt wordt in Mt. 28:2: "Ik ben met ulieden al de dagen tot de voleinding van de wereld.

De protestant heeft in de geschiedenis, zowel voor als na de kerkhervorming veelvuldig het falen in verschillend evormen gezien.

We maken even onderscheid tussen de zichtbare- en de onzichtbare kerk om ons op een punt te concentreren.

"De poorten der hel (het dodenrijk Ἅδης^{14} .)

Er is een probleem met de gedachte aan het hiernamaals omdat het Eerste Verbond sjoel en gehenna gebruikt. Het Grieks gebruikt eveneens twee woorden. Hier gebruikt de tekst het Griekse woord γέεννα^{15} , niet. Het gaat dus duidelijk om de macht van het dodenrijk, die zullen nooit de overhand hebben over de gelovige gemeenschap. M.a.w., zij zal nooit uitsterven. Hij die de geweld van de dood heeft mag haar dan nog zo bestrijden, ja zelfs in haar eigen boezem doordringen en zo hevig woeden, dat de ranken van de wijnstok vrucht en bladeren missen, hij het leven niet uitdoven.

Het 'Landschap met de evangelist Johannes', door de Duitse kunstenaar Virgil Solis (1514-1562), een houtsnede uit circa

¹⁴ Hades, the world of the dead; death; perhaps hell, the place of final punishment.

¹⁵ hell; υἰὸς γέεννης one destined for hell.

1560. Ook daar aanschouwt Johannes (rechts) iets van de hemel (linksboven), maar hij houdt uitzicht op de wonderschone natuur en keert haar niet de rug toe.

3.1.2 *De poorten*

En de poorten nu? We lazen voor degene die 'Amen' zeggen zal JHWH de poorten van het paradijs openen. Christus zelf opent die poorten want in dezelfde Matteus lezen we "Ik ben met u tot aan voleinding der wereld" Dat wil zeggen: Al is de kerk nog zo "afgeweken"¹⁶ toch rekt de Heer die nog tot het nieuwe Israël. Hij ziet ze "in lankmoedigheid nog aan als behorend tot de zeven kandelaren, waartussen Hij wandelt "(dat is toch het beeld van het lichaam van Christus, waarin de zeven lampen zijn, welke de zeven geesten Gods zijn"¹⁷.

¹⁶ Openb.2 en 3.

¹⁷ Openb.4:5, 5:6,vgl. Jes.11: 2; Openb. 5:13 " 13 Elk schepsel in de hemel, op aarde, onder de aarde en in de zee, alles en iedereen hoorde ik zeggen: 'Aan hem die op de troon zit en aan het lam komen de dank, de eer, de lof en de macht toe, tot in eeuwigheid.' 14 De vier wezens antwoordden: 'Amen,' en de oudsten wierpen zich in aanbidding neer. " Ef. 1: 22 "Hij heeft alles aan zijn voeten gelegd en hem als hoofd over alles aangesteld, voor de kerk, 23die zijn lichaam

De beschrijving van Openbaring verdient een studie apart. De hemel, de andere kant van de medaille, waar het bijgestane volk, het geheiligde volk, de Schepper **eert** is die andere keuze.

Wat het 'Amen' en het 'eren' van de Scheper-Bevrijder-en te eren God betreft moeten we wellicht ons denkpatroon wat bijschaven. We hebben van de hel een martelplaats gemaakt, die ons angst moet inboezemen.

3.1.3 De poort "verzoening"

In Rome hebben de 4 hoofdkerken een **Heilige Deur** of **Porta Sancta**. Dit zijn de Sint-Jan van Lateranen, Sint-Pietersbasiliek, Maria de Meerdere en Sint-Paulus buiten de Muren. Daar hoort een ceremonie van het openen en sluiten van het Heilig Jaar bij. Zo wordt het Heilig Jaar gesloten. De deur in de Sint-Pietersbasiliek, die normaal gesproken dichtgemetseld is, werd aan het begin van iedere jubileumperiode feestelijk opengebrouwen en tijdens het

is, de volheid van hem die alles in allen vervult."

slotritueel weer met even grote plechtigheid dichtgemetseld. Het was en is ook nu nog de paus, die met een speciale hamer tegen de deur tikt en zo het zegel verbreekt, dat aan het einde van het Heilig Jaar daarvoor is aangebracht. Daarop wordt de deur snel opengebroken. Tijdens de slotceremonie is het wederom de paus die de deur verzegelt en zo het Heilig Jaar beëindigt. Op andere bedevaartplaatsen en plaatsen waar de aflaat van het Heilig Jaar verkregen kon worden, kwamen Heilige Deuren voor. De meest bekende behoort tot de Dom in Santiago de Compostella, maar ook in Napels en in de vier kerken van Lissabon zijn dergelijke deuren te vinden.

De H. Deur op een herdenkingsmunt uit 1975

3.1.4 Het Heilig Jaar

Geleidelijk is de viering van het Heilig Jaar verbonden met een Joods gebruik. De viering van de Grote Verzoendag¹⁸ werd in

¹⁸ Jom Kippoer: Het is een dag , waarop men zich bezint over zichzelf, over zijn leven en over zijn relatie met G'D. Om opperste concentratie te bereiken onthoudt men zich die dag eten en drinken.

het Jodendom begeleid met hoorns. Het bijbelse jubeljaar is het beste aanknopingspunt. Het 'genadejaar van de Heer'¹⁹ wordt ook expliciet in de bijbel vernoemd: met vaste regelmat terugkerend genadejaar (het zogenaamde jubeljaar) of genadetijd met het doel buitengewone geestelijke gunsten (doorgaans een aflaat) voor de gemeenschap en voor afzonderlijke personen te verwerven. Die gunsten worden in katholieke termen 'aflaat'. D.i. kwijtschelding van een aantal jaren die men na de dood in het vagevuur zou moeten verblijven.

Door de Israëlieten werd na elke periode van 7 jaar (Sabbathjaar, klein jubeljaar) en na elke periode van 7x7 jaar (jubeljaar, groot jubeljaar) een jubel gevierd. Gedurende die jubeljaren bleef het land onbezaaid, werden de schulden kwijtgescholden, de slaven vrijgemaakt en rustten de wapenen. Of dit feitelijk zo gebeurde of dat het een loffelijk streven was, dat nooit werd doorgevoerd, daarover kunnen de meningen verschillen, maar de kerk van de middeleeuwen zag zich volledig als de voortzetting van het volk Israël, en begon op een aangepaste wijze de jubeljaren weer op te pakken.

Het jubeljaar als kerkelijke instelling gaat in ieder geval terug naar het jaar 1220, en houdt verband met de verering van Thomas Becket. De in 1170 vermoorde aartsbisschop Thomas Becket werd al in 1174 heilig verklaard. Op de zevende dag van de zevende maand van het 50^e jaar na de marteldood, 7 juli 1220, werd de schrijn met de overblijfselen van de heilige overgebracht naar de Triniteitskapel achter het hoofdaltaar van de kathedraal van Canterbury, Engeland. Bij die gelegenheid preekte aartsbisschop Stephanus Langton dat deze gebeurtenis de mystieke kracht bewees van het getal 50, het getal der

Aan het eind klinkt vele malen luid: Hoor Israël, de Eeuwige is onze heer, de Eeuwige is één. Dan wordt nog eenmaal op de Sjoфар geblazen: de dienst is uit en men wenst elkaar nog vele jaren.

¹⁹ Lev. 25: 1-7, Deut. 15: 1; Lev. 27; en 31:10; Jes 61:2, Luc 4:19.

vergeving. 1220 werd een Jubeljaar, net zoals 1270 dat werd voor Canterbury. Rome nam dit over, maar met een andere telling. Paus Bonifacius VIII stelde op 22 februari 1300 een jubeljaar en Heilig Jaar in voor de hele Rooms Katholieke kerk, met de bul 'Antiquorum habet fida relatio'. De Jubeljaren of Heilige Jaren worden sindsdien geopend met schallende trompetten..

Lazen we niet dat wie met de ware "Amen-zeggers" meedoet de poorten van het paradijs open ziet gaan.

3.2 De deur: "Jezus alles in allen²⁰"

Uiteindelijk gaat het om die ultieme erkenning van ons schepsel zijn: het beamen van het volle leven, het echte leven. En daar hoort geen angst bij²¹.

We hebben naast dit beeld van de poort en het jubeljaar een beeld dat Jezus ook gebruikt, nl. het beeld van de deur. Naar ons gevoel geen achterpoortje of achterdeur.

3.2.1 De deur van de schaapskooi

Als Jezus de woorden IK BEN gebruikt dan hoort de ware Israëliet er JHWH in.

Johannes 10:7: " 7 Hij ging verder: 'Waarachtig, ik verzeker u: ik ben de deur voor de schapen.'"

Zo is Jezus de deur van de schaapskooi. Hoe kan dat? Hoe kan Jezus nu een deur zijn? Hoe zag zo'n schaapskooi eruit? Ja, vaak niet meer, dan een muurtje. Een muur om wilde dieren en rovers buiten te houden. Vaak zonder dak in het warme oosten. En zonder deur. De herder ging zelf voor de opening liggen. De schapen konden er zo niet uit lopen en de roofdieren konden niet naar binnen. De herder was zelf de deur. Zo beschermde hij de kudde.

Herders hebben ook een heel bijzondere band met hun schapen: herders kennen hun schapen vaak erg goed. En dat is

²⁰ Openb. 5:13 " 3 Elk schepsel in de hemel, op aarde, onder de aarde en in de zee, alles en iedereen hoorde ik zeggen: 'Aan hem die op de troon zit en aan het lam komen de dank, de eer, de lof en de macht toe, tot in eeuwigheid.'

²¹ 1 Joh 4:18 "De liefde laat geen ruimte voor angst; volmaakte liefde sluit angst uit, want angst veronderstelt straf. In iemand die angst kent, is de liefde geen werkelijkheid geworden."

ook erg nodig. Weet u waarom? Ze volgen elkaar en lopen door elkaar heen en verdwalen. Ze raken in paniek als de wolf eraan komt. En als ze op hun rug liggen, kunnen ze niet zelf weer overeind komen. Machteloos ze (WIJ) hebben een herder nodig.

Dat is dus één ding over schapen, maar ze zijn voor de herder ook de meest waardevolle dieren! Een schaap was een waardevol bezit: alles van een schaap kon je gebruiken. Het vlees, de wol, de huid, ..Daarom is het helemaal niet vreemd voor een herder om de 99 schapen achter te laten om dat ene schaapje te zoeken. Herders hadden hun kapitaal in hun schapen zitten.

Ze gaan in de deuropening liggen. Met hun knuppel in hun handen.

Dat is Jezus. Hij is de deur.

3.2.2 Jezus : de weg, de waarheid en het leven.

2 Kor 1:20 "In hem worden alle beloften van God ingelost; en daarom is het ook door hem dat we **amen zeggen**, tot Gods eer. 21 Het is God die u en ons Christus als fundament geeft, die ons allen heeft gezalft, 22 eeft gewaarmerkt als zijn eigendom en ons als voorschot de Geest gegeven heeft."

Het is duidelijk als we effectief AMEN zeggen, dan is dat door de Hem (met Hem en in Hem).

De poorten van het paradijs gaan open en we kunnen mee met de hemel de Vader eren.

We zijn op de goede weg: wandelen in de Heer.

We handelen in waarheid (Amen -> emeth:waarheid).

We erven het onderpand van de belofte: de H. Geest: het eeuwig leven

